

Inhoud

- 13** **Van de redactie**
- 14** **Hoe de dalende instroom in de Wsnp - bij onverminderde schuldenproblematiek – te keren?**
Berend Engberts
- 15** **Levensverzekering en schuldsanering**
Wouter Kalkman
- 16** **Praktijkgevallen afkoop levensverzekeringen**
Ton van Geenhuizen
- 17** **Defensief verzoek Wsnp**
Christiane Koppelman
- 18** **De schuldenaar staat met zijn gehele vermogen in voor zijn schulden – hoe zit dat met het spaarsaldo van het minnelijk traject?**
Elsbeth de Vos en Jaap Kunst
- 19** **Spaarsaldo tijdens Wsnp**
Jenny Vlemmings
- 20** **Nieuws in het kort**
- 21** **Actuele rechtspraak kort**

13 - Van de redactie

Geachte lezer,

Tijdens de vakantieperiode hebben de redactie en de auteurs niet stilgezeten: in deze dikke zomereditie vindt u maar liefst zes artikelen.

Hoewel Berend Engberts is gestopt als redacteur, blijft hij actief betrokken bij het tijdschrift als redactiemedewerker. Een redactiemedewerker spreekt de intentie uit om met enige regelmaat een bijdrage te leveren aan het tijdschrift. De eerste bijdrage van Berend Engberts als redactiemedewerker vinden we in dit nummer. In zijn open brief aan minister Dekker roept hij de minister op om bij te dragen aan de bestrijding voor schuldenproblematiek. Daarvoor oppert hij drie maatregelen/wetswijzigingen. Wilt u ook regelmatig, bijvoorbeeld één maal per jaar, een artikel aanleveren en daarmee redactiemedewerker worden voor WSNP Periodiek? Stuur dan een mail naar redactie@wsnp-periodiek.nl

Dan aandacht voor het complexe vraagstuk van de afkoop van levensverzekeringen tijdens de toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling. Professor Wouter Kalkman bespreekt in zijn doorwrochte artikel *Levensverzekering en schuldsanering* de bevoegdheden van de Wsnp-bewindvoerder om zich te verhalen op de opgebouwde waarde van een bestaande levensverzekering en de bevoegdheden van de bewindvoerder ten aanzien van een opeisbare uitkering uit een levensverzekering die aan een (derde-) begunstigde toekomt. Mede aan de hand van het arrest van de HR van 7 oktober 2017 (ECLI:NL:HR:2017:2564) komen ook de fiscale aspecten aan de orde, evenals wettelijke en contractuele afkoopverboden. In

een aansluitende bijdrage belicht van Wsnp-bewindvoerder Ton van Geenhuizen op zeer heldere wijze hoe hij met het liquidatievraagstuk omgaat. De redactie is de auteurs dankbaar voor deze waardevolle bijdragen.

Christiane Koppelman bespreekt, aan de hand van diverse uitspraken van Hof Den Bosch, Hof Arnhem-Leeuwarden en de Hoge Raad, de eisen die gesteld worden met betrekking tot het minnelijk traject bij een Wsnp-verzoek dat wordt gedaan nadat het faillissement van de schuldenaar (natuurlijk persoon) is aangevraagd. Zij merkt op dat ergens in 2014 een omslag lijkt te hebben plaatsgevonden wat betreft de eisen die er door gerechtshoven worden gesteld aan de inhoud van de 285-verklaring, in die zin dat die inhoud nog slechts tot ontvankelijkheid kan leiden, indien eruit blijkt dat een aanbod aan alle schuldeisers is gedaan. Christiane Koppelman pleit ervoor dat de Hoge Raad zich uitsprekt over de eisen die aan het minnelijk traject mogen worden gesteld, zodat er wellicht een eind gemaakt kan worden aan de ontstane onwerkbare situatie.

Ook de laatste twee artikelen hebben een gezamenlijk onderwerp: spaarsaldi van schuldenaren. Rechter-commissaris Elsbeth de Vos en senior juridisch medewerker Jaap Kunst, beide verbonden aan de Rechtbank Amsterdam, gaan in op het spaarsaldo dat is ontstaan vóór toelating tot de Wsnp als gevolg van reservering c.q. afdracht van de afloscapaciteit tijdens een voorafgaande minnelijk traject of faillissement. Aan de hand van de jurisprudentie van de afgelopen jaren, beantwoorden de auteurs vragen hoe dit spaartegoed moet worden aangewend en wat de mogelijke effecten van zo'n spaartegoed zijn binnen een schuldsaneringsregeling. De redactie dankt de auteurs voor hun verhelderende bijdrage. Jenny Vlemmings

bespreekt in haar bijdrage het in voorkomende gevallen ontstaan tijdens de Wsnp van een spaarsaldo op de privérekening van de saniet. Met enige regelmaat sparen sanieten tijdens de Wsnp duizenden euro's op de privérekening. Aan de hand van een aantal rekenvoorbeelden wordt ingegaan op de vraag hoe sanieten tijdens de Wsnp dergelijke bedragen kunnen sparen, terwijl zij moeten rondkomen van het vtlb.

We sluiten deze editie zoals gebruikelijk af met de vaste rubrieken *Nieuws in het kort* en *Actuele rechtspraak kort*.

In dit nummer ontbreekt de lezersvraag. Om hopelijk volgende keer deze rubriek weer terug te laten keren, willen we u nogmaals uitnodigen om vragen voor deze rubriek te

stellen via redactie@wsnp-periodiek.nl. Om misverstanden te voorkomen: niet alle vragen die bij ons binnenkomen worden in dit blad besproken, maar u krijgt wel altijd een reactie van ons.

Dan nog een mededeling van huishoudelijke aard. Door stijgende drukkosten en portokosten zijn we helaas genoodzaakt met ingang van 1 januari 2019 het abonnementsgeld te verhogen van € 70,00 naar € 72,50. We vertrouwen op uw begrip voor deze noodzakelijke maatregel.

Tot slot willen wij onze voormalige adviseurs Bob Wessels en Arie van Eijdsden bedanken voor hun jarenlange inzet voor ons tijdschrift.

De redactie

14 - Hoe de dalende instroom in de Wsnp - bij onverminderde schuldenproblematiek – te keren?

Open brief aan minister Dekker

Geachte minister Dekker,

Het regeerakkoord bevat een passage over de aanpak van de schuldenproblematiek in dit land. Die aandacht voor problematische schulden is terecht want al tientallen jaren gaan tallozen gebukt onder schulden die zij niet af kunnen lossen. Hun problemen zijn nauwelijks te bevatten. De investeringen in schuldhulpverlening nemen jaar op jaar toe. Toch slagen wij er niet in om dit probleem te verkleinen. Waar begin deze eeuw gesproken werd van naar schatting 250.000 Nederlanders met problematische schulden valt in een recent nieuwsbericht van uw kabinet (van 23 mei 2018) te lezen dat ongeveer 1,4 miljoen Nederlandse huishoudens problematische schulden of een risico daarop

hebben! Ik plaats hier een uitroepteken want dat is een enorm aantal. Preventie en schuldhulpverlening lijken hier tekort te schieten. Dit alles is reeds in vele rapporten en door diverse journalisten van bijvoorbeeld De Groene Amsterdammer en De Correspondent (recent met name Jesse Frederik) uitstekend beschreven. Ik neem aan dat u deze publicaties kent.

In dit verontrustende beeld valt op – en dit is wat onderbelicht – dat de instroom in de wettelijke schuldsaneringsregeling (Wsnp) alsmaar verder daalt. Van ongeveer 14.700 in 2011 naar 8.300 in 2017. De instroom zal dit jaar naar verwachting zelfs dalen tot ongeveer 6.000. Die enorme daling wordt vrijwel uitsluitend verklaard door de daling van het aantal ingediende verzoeken. En dat is zo jammer want uit gedegen onderzoek (de Wsnp wordt jaarlijks gemonitord) blijkt hoe effectief de Wsnp is. Uit de meest recente Monitor WSNP (over het jaar 2016) blijkt dat maar liefst 89% van de mensen die toegelaten worden tot de Wsnp, na het traject schuldenvrij is. Ten aanzien van

20 - Nieuws in het kort

VTLB-rapport juli 2018

In de rekenmethode hebben per 1 juli 2018 enkele wijzigingen plaatsgevonden, waaronder de volgende:

- De arbeidstoeslag (voor werkzaamheden boven de 18 uur per week) wordt voortaan individueel toegekend en is een vast bedrag per persoon geworden. Per 1 juli 2018 bedraagt de arbeidstoeslag € 36,- per persoon. Voorheen bestond de toeslag uit 5 % van de Participatiewetnorm per leefeenheid. Indien er sprake was van een echtpaar, waarvan slechts één partner meer dan 18 uur per week werkte, bedroeg de arbeidstoeslag 5 % van de Participatiewetnorm voor het paar. Thans bedraagt de arbeidstoeslag in dezelfde situatie € 36,-. De arbeidstoeslag komt vanaf 1 juli 2018 niet meer in aanmerking voor overheveling.
- Het nieuwe huwelijksvermogensrecht heeft geen gevolgen voor de berekening van het vrij te laten bedrag, maar kan wel gevolgen hebben voor de verdeling van de spaarcapaciteit. In de vrij te laten bedrag-calculator dient vanaf 1 juli 2018 de huwelijksdatum te worden ingevuld. Indien partners zijn gehuwd op of na 1 januari 2018, verschijnt er in de uitdraai van de berekening van het vrij te laten bedrag een tekst over mogelijke verdeling van de spaarcapaciteit over verschillende uitdelingslijsten.
- Paragraaf 3.1.1 van het vtlb-rapport is aangepast in die zin dat er was vermeld dat de woonkosten onder andere volledig in aanmerking worden genomen als *de schuldenaar samenwoont met een partner, met wie hij in gemeenschap van goederen is gehuwd of geregistreerd (hierbij maakt het niet uit of de Wsnp van toepassing is op de partner)* en dat vanaf 1 juli 2018 de tekst luidt: *de schuldenaar samenwoont met een partner als bedoeld in artikel 3 van de Participatiewet (zie 3.1.1). Hierbij maakt het niet uit of de Wsnp/schuldregeling ook van toepassing is op de partner.* Door deze wijziging wordt er aangesloten bij het begrip gezamenlijke huishouding uit de Participatiewet en vallen onder andere ook ongehuwd en ongeregistreerd samenwonenden onder de bepaling dat de woonkosten volledig in aanmerking worden genomen.
- In verband met de inwerkingtreding van de AVG worden in de uitdraai van de berekening van het vrij te laten bedrag de geboortedata van kinderen en partners op wie de Wsnp niet van toepassing is, niet meer vermeld. De leeftijden worden nog wel vermeld.

Rapport 'Knellende schuldenwetgeving'

Op verzoek van de vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid is in juni jl. de rapportage "Knellende schuldenwetgeving" uitgebracht, om meer inzicht te krijgen in eventuele tegenstrijdigheden en belemmeringen in het huidige juridisch kader rond schulden. In deze rapportage zijn ook een aantal aanbevelingen ten aanzien van de Wsnp opgenomen, zowel betrek-

king hebbende op aanpassing van de wetgeving als suggesties voor verandering van het beleid bij rechtbanken. De complete rapportage is te vinden via de website www.tweedekamer.nl.

Brede schuldenaanpak – prioriteiten en maatregelen kabinet

Bij brief van 23 mei 2018 aan de Tweede Kamer presenteerde staatssecretaris Van Ark van SZW de prioriteiten en voorgenomen maatregelen van het kabinet ten aanzien van de schuldenproblematiek. Op 3 juli jl. heeft er in de Tweede Kamer een algemeen overleg plaatsgevonden over deze Brede Schuldenaanpak en Armoede. Leden van de Tweede Kamer hebben elf moties ingediend, waarvan één met directe betrekking op de Wsnp. Deze motie van Jasper van Dijk van de SP (Kamerstukken 24 515, nr. 437), *‘om het Wsnp-traject mogelijk te maken zonder dat eerst het minnelijk traject bewandeld moeten worden’*, is door de Tweede Kamer verworpen. De motie omtrent het niet langer uitsluiten van bepaalde groepen (zoals zzp-ers, jongeren en studenten) van gemeentelijke schuldhelpverlening is, met alle 150 stemmen vóór, aangenomen. De uitslag van de stemmingen over de moties over de Brede Schuldenaanpak/Armoede is te vinden via www.tweedekamer.nl bij de Kamerstukken 24 515.

Wetsvoorstel adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind – consultatie

Om de regierol van gemeenten bij de aanpak van de schuldenproblematiek te faciliteren stelt de Minister van Rechtsbescherming (Sander Dekker) voor om een nieuw artikel 432a toe te voegen aan Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Het wetsvoorstel beoogt ten eerste gemeenten in staat te stellen hun regierol bij schuldhelpverlening beter te vervullen. Dit wordt bewerkstelligd doordat in gevallen waarin de instelling van schuldenbewind wordt verzocht, de gemeente hiervan op de hoogte wordt gesteld. Op deze manier kan de gemeente bijvoorbeeld de betrokkene (ook) aanbieden op andere wijze ondersteuning te geven en de rechter daarvan door middel van het advies in kennis stellen. Ten tweede biedt het wetsvoorstel de rechter de mogelijkheid om alternatieve vormen van ondersteuning af te wegen bij de beoordeling van het verzoek tot instelling van een schuldenbewind.

Tot 17 september 2018 kan er op dit voorontwerp voor artikel 1:432a BW gereageerd worden via www.internetconsultatie.nl.

Wet modernisering faillissementsprocedure

Op 26 juni 2018 is door de Eerste Kamer de Wet modernisering faillissementsprocedure aangenomen (*Kamerstukken I*, 34 740). Een van de moderniseringën betreft art. 127 Fw. Het nieuwe art. 127 Fw bepaalt dat de door de rechter-commissaris – eventueel nader – vast te stellen datum voor de indiening van vorderingen ter verificatie een fatale datum is. In Titel I van de Faillissementswet komen daarom de huidige mogelijkheden om te laat ingediende vorderingen toch nog geverifieerd te krijgen (bijv. de artt. 186 en 191 Fw), te vervallen. Voor de Wsnp vond de wetgever dat te ver gaan, zodat het thans nog geldende systeem van Titel I, dat ingevolge art. 328 Fw van overeenkomstige toepassing is in de schuldsaneringsregeling, moest worden overgebracht naar Titel III

van de Faillissementswet. Dat is gebeurd met de artikelen 328b, 328c en 349aa Fw.

Begin volgend jaar zal in *Wsnp Periodiek* een artikel verschijnen over de consequenties van de Wet modernisering faillissementsprocedure voor de Wsnp en bewindvoerders.

21 - Actuele rechtspraak kort

Publicaties tot en met 30 juni 2018

1. Rb. Rotterdam 5 april 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:3013 (art. 349a, 350 Fw)

Ambtshalve verkorting door de rechtbank van de looptijd wegens vervallen van verlengingsgrond; afwijzing voordracht tussentijdse beëindiging.

Op 8 augustus 2014 is de toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling uitgesproken. Op 17 februari 2017 is de saneringsduur met 17 maanden verlengd [kennelijk in verband met verzuim te solliciteren, *red.*]. Op 11 december 2017 draagt de r-c de tussentijdse beëindiging voor. Bij tussenvonnis is de behandeling van de voordracht aangehouden om de schuldenaar in de gelegenheid te stellen zich te laten keuren door de GGD. Uit het keuringsrapport d.d. 2 maart 2018 blijkt dat de schuldenaar vanaf toelating tot de Wsnp volledig arbeidsongeschikt is en de arbeidsongeschiktheid nog zeker zes maanden zal voortduren. Bij beschikking d.d. 7 maart 2018 heeft de r-c de schuldenaar vrijgesteld van de sollicitatieverplichting vanaf 15 oktober 2015 tot en met 27 augustus 2018. Op grond van de ontheffing van de sollicitatieverplichting met terugwerkende kracht stelt de rechtbank vast dat de verlengingsgrond is komen te vervallen. De rechtbank wijzigt opnieuw de saneringstermijn (terug naar 3 jaar) en stelt vast dat deze reeds op 8 augustus 2017 is geëindigd. De rechtbank constateert voorts dat de tekortkomingen die de bewindvoerder noemde (informatieverzuim inzake uitkering, toeslagen, zorgverzekering en huurspecificatie; boedelachterstand € 21,31) van ná 8 augustus 2017 dateren, met uitzondering van verschaffing huurspecificatie. De rechtbank oordeelt dat er geen aanleiding bestaat voor tussentijdse beëindiging en verzoekt de bewindvoerder een eindverslag op te stellen ten behoeve van de schone lei-beslissing.

2. Rb. Rotterdam 11 april 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:3422 (art. 352 Fw)

Schone lei ondanks verweer schuldeiser.

De toepassing van de schuldsaneringsregeling is uitgesproken op 24 maart 2015. Op 21 maart 2018 besloot de rechtbank een schuldeiser [ex-partner en vader van dochter schuldenares; *red.*] desgevraagd spreektijd te verlenen bij de eindzitting. De schuldeiser voert aan dat de schuldenaar tijdens de sanering verschillende soorten goederen heeft verkocht via Marktplaats en dat zij de opbrengsten buiten de boedel heeft gehouden en daardoor haar schuldeisers heeft benadeeld. Ook voert de schuldeiser aan dat de schuldenaar het beheer heeft over de beheer- en spaarrekening van hun dochter en lange tijd geen inzage in deze rekeningen gunt zodat onduidelijk is wat met het gespaarde geld is gebeurd. De bewindvoerder verklaart dat de saneringsverplichtingen zijn